

2003-2004

memòria

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents

www.escolaarxivistica.com

**Escola Superior d'Arxivística
i Gestió de Documents**

Vinculada a la **UAB**

memòria

2003-2004

**Escola Superior d'Arxivística
i Gestió de Documents**

Vinculada a la **UB**

memòria

2003-2004

Índex

Presentació	4
1. Organització i suport institucional i privat	5
2. Els estudis	5
2.1. El Graduat	5
2.2. Formació de tercer cicle	9
2.3. Formació continuada	10
2.4. Formació empresarial	10
3. Cooperació amb institucions i empreses	10
3.1. Convenis institucionals	10
3.2. Convenis de pràctiques	10
4. Projectes	11
5. Promoció	11

Edició

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents
Edifici Blanc - Campus de la UAB
08193 Bellaterra - Cerdanyola del Vallès (Barcelona)
Tel.: 93 581 73 99 - Fax: 93 581 74 95
esaged@uab.es
www.escolaarxivistica.com

Coordinació editorial

Administració / Qualitat

Disseny gràfic

Espai Gràfic

Impressió

Unigràfic, SL

Dipòsit legal

B-50558-04

Presentació

Enguany s'acompleixen els dos primers anys des de l'endegament de l'ESAGED i també s'assoleix la fita de cloure els estudis la primera promoció de Graduats Superiors en arxivística i gestió de documents. Al llarg de dos densos anys els estudiants han pogut combinar la formació especialitzada amb la realització contínua de pràctiques remunerades en arxius de manera que ha possibilitat una molt important inserció al mercat laboral dels recentment graduats.

Cal remarcar també que l'ESAGED ha consolidat el seu caràcter pioner i de vanguardia en la formació arxivística arreu de l'estat gràcies a l'increment de la seva oferta educativa –Graduat, postgrau– així com l'oferta d'un programa de formació continuada en col·laboració amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Paral·lelament, l'inici d'activitats de formació per a d'altres institucions i de projectes de recerca ens permet parlar ja d'una Escola en funcionament plenament normalitzat i en augment continu de les seves activitats.

Voldríem també agrair el suport de les institucions i les empreses que han contribuït a la viabilitat del projecte i que mitjançant el Consell Assessor han fomentat l'assoliment d'una Escola oberta i dinàmica, implicada en els projectes de modernització de la gestió de la informació i compromesa en dotar la societat d'uns professionals formats en el marc dels objectius de qualitat i excel·lència.

Dr. Santiago Guerrero

Vicerector d'Economia de la UAB

Sr. Ramon Alberch

President del Consell Assessor de l'ESAGED

1. Organització i suport institucional i privat

L'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents pertany a la Fundació Universitat Autònoma de Barcelona i és adscrita a la Universitat homònima. Es tracta del primer centre de l'estat espanyol dedicat específicament a la formació, l'assessoria i consultoria, i la recerca en l'àmbit de l'arxivística i la gestió documental. Si bé l'activitat principal de l'Escola és l'organització del Graduat Superior en Arxivística i Gestió de Documents, els seus objectius fundacionals eixamplen aquest marc prioritari i manifesten l'objectiu de contribuir a la formació integral dels professionals, tant la formació bàsica com l'especialitzada, i en esdevenir un centre d'assessoria i consultoria per a les empreses i l'administració pública i un factor d'impuls de la recerca en arxivística.

Al seu torn, l'Escola és una realitat gràcies al suport decisiu del sector professional, senyaladament l'Associació d'Arxivers de Catalunya que en fou la gran impulsora en els seus inicis i que actualment hi participa activament mitjançant la signatura de convenis de formació i detenint la presidència del Consell Assessor. Paral·lelament, l'Escola ha comptat amb el suport econòmic d'un conjunt d'institucions i empreses sensibilitzades pel món del patrimoni documental. És el cas de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat, de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i la Diputació de Barcelona, i de les empreses, El Periódico, Baratz S.A., Adocat i Eypar. Donat que cal que els estudis siguin autosuficients l'aportació econòmica d'aquestes institucions i empreses ha permès redistribuir els costos de manera que aquests no recaiguin només en la matrícula. Aquests conjunt d'institucions i empreses conformen el Consell Assessor que es reuneix una vegada l'any per tal de valorar l'evolució de l'Escola i promoure projectes de futur.

2. Els estudis

2.1. El Graduat

El Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona acordà el 8 de maig de 2002 aprovar el Pla d'Estudis conduent a l'obtenció del títol propi de Graduat Superior en Arxivística i Gestió de Documents, i el 25 de setembre del mateix any s'iniciava el primer curs dels estudis. El pla d'estudis proposa una formació integrada i interdisciplinària que capaciti els estudiants per exercir en qualsevol arxiu públic o privat, històric o administratiu. Així el conjunt d'assignatures aplega matèries referides tant a l'arxivística més tradicional, com pot ser paleografia i diplomàtica, com a la gestió documental més avançada, com pot ser sistemes de gestió documental o gestió de documents electrònics. També s'hi insereixen matèries relacionades amb el dret (introducció al dret, i legislació i règim jurídic dels documents) i matèries relacionades amb l'organització administrativa. La metodologia docent combina la formació teòrica amb una àmplia formació pràctica per tal d'assegurar que l'alumne estigui capacitat per entrar al món laboral un cop ha acabat els estudis.

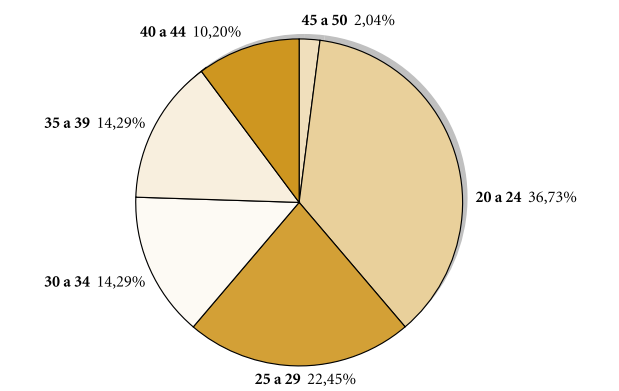
Enguany l'Escola lliura el títol a la primera promoció de Graduats Superiors de manera que es tanca per primera vegada el cicle formatiu iniciat el setembre de l'any 2002. Així com en el primer any el nombre d'alumnes inscrits fou de 50, amb una presència majoritària femenina (74%) i una mitjana de 31 anys, en el segon any el nombre de matriculats fou de 49 alumnes, amb una presència femenina encara preponderant (65%) i una mitjana d'edat de 29 anys. Quant a la procedència predominen els llicenciats en història vinguts de deu universitats catalanes.

Veiem amb precisió la distribució per sexes, edats, procedència quant a títol i universitat, i lloc de procedència geogràfica per als alumnes del curs 2003-2004.

Alumnes de primer curs

La distribució per sexes dels alumnes matriculats en el segon any modifica a l'alça la presència masculina (34,69%) en relació al curs anterior, amb un augment de més de 10 punts, tot i seguir sent majoritària la femenina, amb un 65,31%. En relació a la mitjana d'edat dels alumnes es produeix una lleugera davallada, que la situa en 29 anys.

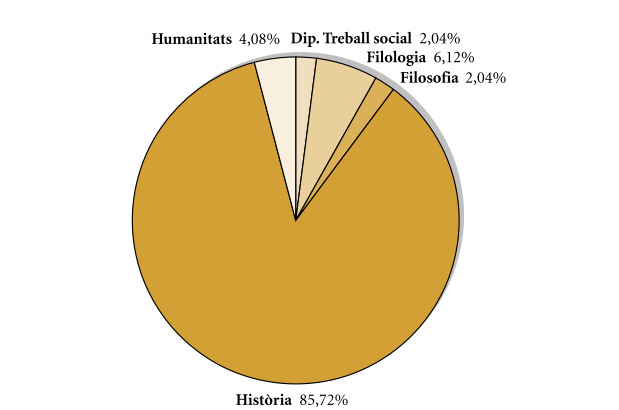
Rangs d'edat

La figura anterior ens mostra la distribució per rangs d'edat, essent majoritari el que se situa entre els 20 i els 24 anys, amb un 36,73%, seguit dels de 25 a 29 amb un 22,45% i entre 30 i 34, amb un 14,29%. Les edats extremes se situen als 22 i als 45 anys.

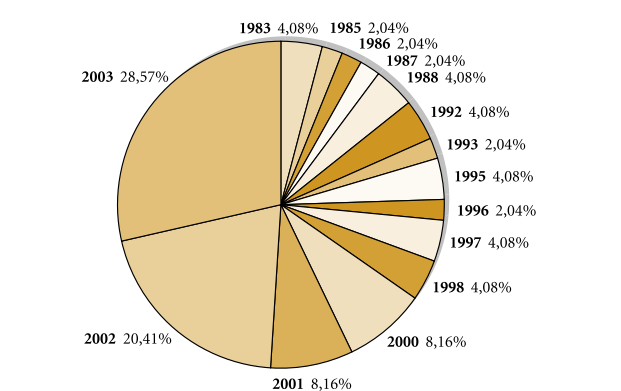
Els estudis de procedència de l'alumnat segueixen dominats per la llicenciatura en Història, que en aquest cas augmenta en relació als alumnes de segon curs, passant del 80% a quasi un 86%, alhora que es redueix lleugerament la diversitat d'altres estudis.

Estudis

Les dades referides a l'any de finalització dels estudis anteriors presenten una aproximació a la data d'incorporació al Graduat, amb un clar domini dels matriculats que han finalitzat els seus estudis en els dos anys anteriors (48,98%), amb valors a l'entorn del 8% per als anys 2001 i 2000 i percentatges d'entre un 2% i un 4% fins el 1983.

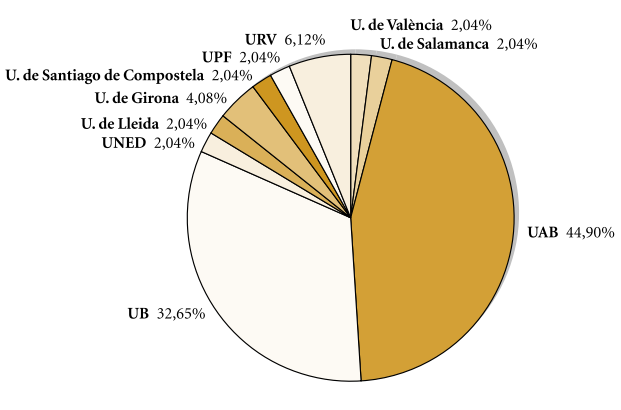
Any de finalització d'estudis

El centre on els alumnes han cursat els estudis anteriors segueix dominat per la procedència de la UAB, que augmenta lleugerament d'un 44 a un 44,9%, i la UB, que passa d'un 40% el curs anterior a un 32,65%. Els percentatges restants es distribueixen en valors d'entre el 2% i el 6% entre vuit centres més, entre els que destaca la Universitat de Girona.

Del total de 49 alumnes matriculats en aquest curs, 6 treballaven en arxius o ho havien fet en els 2 darrers anys.

Centre de procedència

La procedència geogràfica dels alumnes presenta una tònica similar a la dels alumnes de segon curs, amb un domini de Barcelona i l'entorn metropolità, tot i la incorporació d'alumnes procedents de Galícia i València i d'un augment en la diversificació, que passa de 28 a 33 llocs.

Lloc de procedència	Nombre d'alumnes
Badia del Vallès	1
Barcelona	10
Capellades	1
Cardedeu	1
Cerdanyola del Vallès	3
Coma-ruga	1
Cornellà de Llobregat	1
Flix	1
Gavà	1
Granollers	1
L'Hospitalet de Llobregat	2
Manresa	1
Martorell	1
Mataró	1
Parets del Vallès	1
Riells i Viabrea	1
Sabadell	2
Sant Boi de Llobregat	1
Sant Cugat del Vallès	1
Sant Feliu de Guíxols	1
Sant Feliu de Llobregat	1
Sant Hilari Sacalm	1
Sant Joan de les Abadesses	1
Sant Vicenç dels Horts	1
Santa Coloma de Gramenet	1
Santa Eulàlia de Ronçana	1
Tarragona	1
Terrassa	4
Torelló	1
Viladecavalls	1
Vilanova i la Geltrú	1
Galícia	1
València	1

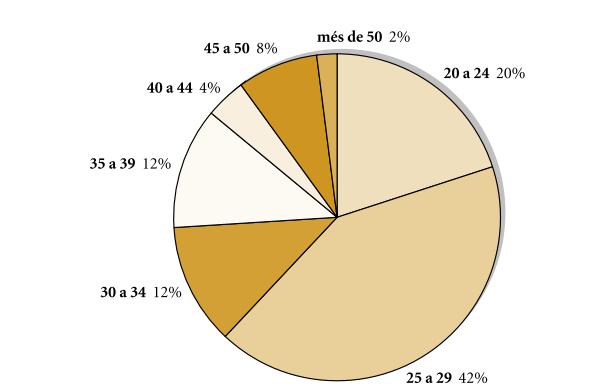
Alumnes de segon curs

Dues primeres dades a destacar són la majoritària presència femenina entre l'alumnat (74% davant

d'un 26% d'homes) i una mitjana d'edat de 31 anys, amb un màxim de 54 anys i un mínim de 22.

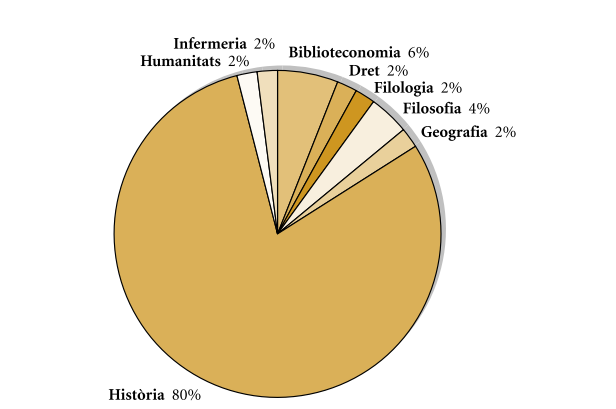
A la figura següent podem veure la distribució per rangs d'edat, amb una franja majoritària entre els 25 i els 29 anys, que correspon a un 42%.

Rangs d'edat

Pel que fa als estudis de procedència, tal i com es mostra al gràfic, domina clarament la llicenciatura en Història, que ocupa un 80%, mentre que la resta es distribueix en percentatges entre el 2% i el 6%, en aquest cas corresponent a diplomades en Biblioteconomia.

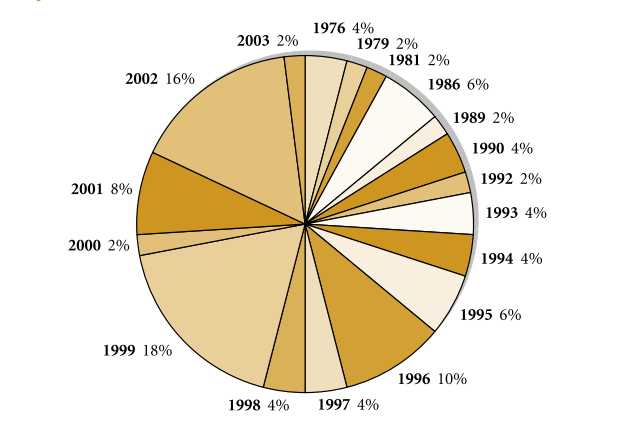
Estudis

Pel que fa a l'any de finalització dels estudis anteriors, l'estadística ens mostra un ventall ampli

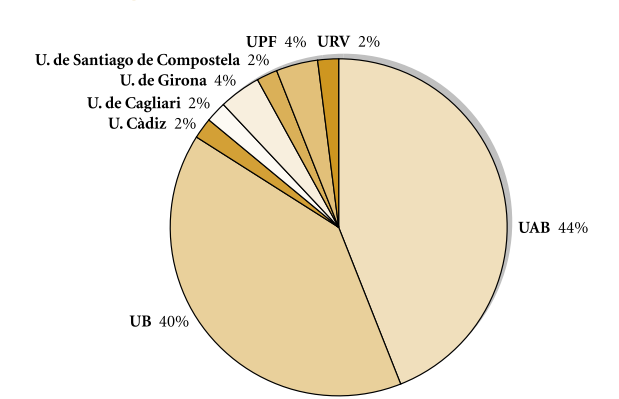
que va des de 1976 fins al mateix curs 2003.¹ De totes maneres, el percentatge més important correspon al 1999, amb un 18%, seguit del 2002, amb un 16%. Tal i com s’observa a la gràfica, els percentatges més elevats corresponen al període 1996-2002.

Any de finalització d’estudis

En relació al centre on els alumnes han cursat els seus estudis de primer cicle, els percentatges majoritaris apareixen distribuïts entre la Universitat Autònoma de Barcelona (un 44%) i la Universitat de Barcelona (40%). La resta corresponen a percentatges d’entre un 2% i un 4%.

Centre de procedència

1. Aquesta situació és possible pel fet que la matriculació al Graduat és oberta per a persones que han completat estudis de primer cicle, sense necessitat d’haver completat la llicenciatura.

Del total de 50 alumnes, 12 treballaven ja habitualment en arxius o hi havien treballat amb assiduitat en els darrers dos anys.

Finalment, pel que fa a la procedència geogràfica cal destacar que un nombre elevat d’alumnes procedeixen de la ciutat de Barcelona i dels municipis més immediats tal i com s’observa a la taula següent:

Lloc de procedència	Nombre d’alumnes
Abrera	1
Arenys de Mar	1
Badalona	2
Barcelona	11
Cardedeu	1
Centelles	1
Cerdanyola del Vallès	1
Cervera	1
Cornellà de Llobregat	1
Esparreguera	2
Girona	2
Granollers	1
L’Hospitalet de l’Infant	1
La Garriga	1
La Llacuna	1
La Sènia	1
Manresa	2
Mollet del Vallès	2
Montblanc	1
Sabadell	7
Sant Celoni	1
Sant Vicenç de Torelló	1
Santa Coloma de Gramenet	1
Santa Eulàlia de Ronçana	1
Tarragona	1
Terrassa	2
Torelló	1
Itàlia	1

Professorat

Primer curs:
Nom i assignatura que imparteix

Pilar Cid Leal, Dra. en Ciències de la Comunicació
Gestió de la documentació i la informació a l’empresa

Mercè Gras, arxiu provincial dels Carmelites
Descalços de Catalunya i Balears
Fons i documents d’institucions i empresa

Marta Franch Sagner, Dra. en Dret
Introducció al dret

Pere Guiu Rius, Dr. Enginyer Industrial
Anàlisi i disseny de circuits administratius

Carme Martínez Rodríguez, Arxiu Municipal de Barcelona
Sistemes de classificació i arxivament

Josep Matas Balaguer, advocat i arxiver
Legislació i règim jurídic dels documents

Alfred Mauri Martí, professor Escola Superior d’Arxivística i Gestió de Documents
Fons i documents de l’Administració pública
Fons i documents d’institucions i empresa

Laureà Pagarolas Sabaté, Dr. en Història. Arxiu de Protocols de Barcelona
Introducció a l’arxivística

Antoni Puig-Pey Saurí, Dr. Enginyer Industrial
Anàlisi i disseny de circuits administratius

Albert Roig Juan, Institut Català de Tecnologia
Óscar Tirvió, Institut Català de Tecnologia
Tecnologies de la informació i la comunicació

Xavier Tarraubella Mirabet, Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona
Mètodes de descripció i recuperació dels documents

Segon curs:
Nom i assignatura que imparteix

Ramon Alberch Fugueras, President del Consell Assessor de l’ESAGED
Avaluació Documental

Jesús Alturo, Catedràtic de Paleografia de la UAB
Paleografia i diplomàtica

Carme Bello Urgellés, Estudi B2, restauració i conservació
Angels Borrell i Crehuet, Estudi B2, restauració i conservació
Equipaments d’arxius i conservació de documents

Sílvia Domènech, Arxiu Fotogràfic. Arxiu Històric de la Ciutat
Gestió de Documents audiovisuals i gràfics

Blanca Martínez Nieto, Arxiu del Parlament de Catalunya
Sistemes de gestió documental

Josep Matas, advocat i arxiver
Règim jurídic d’accés als documents i a les dades

Alfred Mauri Martí, professor Escola Superior d’Arxivística i Gestió de Documents
Tècniques de gestió i difusió dels serveis d’arxiu
Màrqueting i dinamització cultural

Remei Perpinyà, Dra. en Història, Cap d’Estudis ESAGED
Gestió de Documents Electrònics

2.2. Formació de tercer cicle

El projecte formatiu de l’ESAGED planteja un cicle formatiu inicial en base al títol de Graduat Superior i un cicle d’especialització en base a l’oferta de cursos de postgrau. Enguany s’ha iniciat el postgrau en Gestió de Documents Electrònics en col·laboració amb CatCert, l’Administració Oberta de Catalunya, l’EPSI, Solutions Documentaires

Gestar, Gabinet Roca Junyent i l'Associació d'Arxivers de Catalunya i s'està preparant un postgrau en gestió d'arxius fotogràfics per a l'any 2005.

2.3. Formació continuada

Quant a la formació continuada s'ha seguit ofertant una completa gamma formativa en aplicació del conveni signat amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya.

- Responsabilitats en l'exercici professional de l'arxivística. Tarragona, 18 de novembre de 2003
- Reglaments, normatives i manuals de procediment: estratègies per a la implantació d'un sistema de gestió de documents. Lleida, 7 i 8 d'octubre de 2003.
- Intranets corporatives: el paper de l'arxiver. Barcelona, 25 de setembre de 2003. Girona, 11 de novembre de 2003.
- L'avaluació documental als arxius. Girona, 1 d'octubre de 2003. Barcelona, 5 de novembre de 2003.
- Didàctica als arxius. Els Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols. Tarragona, 21 d'octubre de 2003.
- La implantació del sistema d'accés a la documentació en el si d'una administració pública. Barcelona, 17 de desembre de 2003 i 14 de gener de 2004. Girona, 17 de juny i 13 de juliol de 2004.
- La propietat intel·lectual. Barcelona, 24 de maig de 2004. Tarragona, 8 de juny de 2004.
- Els processos de canvi i la gestió dels conflictes associats. Girona, 20 de maig. Barcelona, 17 de juny.

2.4. Formació empresarial

Al llarg del curs 2003-2004 l'Escola ha incrementat l'organització de cursos per a d'altres institucions en tant que centre de formació integral.

- Curs de formació en gestió documental i arxiu per a personal de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda, encarregat pel servei de Formació Local de la Diputació de Barcelona. Octubre 2003.
- Curs de formació en gestió documental i arxiu per a personal de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, encarregat pel servei de Formació Local de la Diputació de Barcelona. Desembre 2003.
- Govern d'Andorra. Ministeri de Cultura i Educació: formació en circuits administratius per al personal del Ministeri de Cultura a instància del Servei d'Arxius d'Andorra. Febrer-setembre 2004.
- Escuela de Administración Pública de la Rioja: curs de gestió de documents electrònics per a personal de nivell administratiu. 20 alumnes. Abril-maig 2004.

3. Cooperació amb institucions i empreses

3.1. Convenis institucionals

Enguany l'Escola ha signat dos convenis de col·laboració destinats a donar suport econòmic als estudis i a promoure les pràctiques remunerades dels estudiants en arxius de l'administració pública. Així el mes de juliol del 2004 se signava un conveni de col·laboració amb l'empresa EYPAR S.A. i el setembre un conveni amb la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

3.2. Convenis de pràctiques

L'Escola, mitjançant la FUAB, ha signat 37 convenis amb empreses i administracions públiques la qual cosa ha permès la realització de pràctiques a 59 alumnes de primer i segon curs. Amb aquests convenis es promou les estades remunerades en

pràctiques i en paral·lel la inserció laboral dels estudiants. Del setembre del 2003 al setembre del 2004 s'han signat els següents convenis:

Empreses	Alumnes
Agència Catalana de l'Aigua	2
Ajuntament de Barcelona	3
Ajuntament de Cerdanyola del Vallès	1
Ajuntament de Granollers	1
Ajuntament de la Roca del Vallès	1 Pròrroga
Ajuntament de Llagostera	1
Ajuntament de Manresa	1 Pròrroga
Ajuntament de Mollet del Vallès	1
Ajuntament de Palamós	1
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	1
Ajuntament de Sant Feliu	1
Ajuntament de Sant Sadurn d'Anoia	1
Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet	1
Ajuntament de Terrassa	2
Ajuntament del Masnou	1 Pròrroga
Arxiu General i Registre de la UAB	1
Arxiu Històric Comarcal de Terrassa	1
Arxiu Històric de Sabadell	2
Arxiu Municipal de Girona	1
Biblioteca de Catalunya	1
Cambra de Comerç de Tarragona	1+1 Pròrroga
Catalunya Radio	2
Consell Comarcal del Baix Llobregat	1
Consorci Sanitari de Terrassa	1
Departament de Governació i Administracions Públiques	1
Districte de Gràcia Ajuntament de Barcelona	2
Dursi de la Generalitat de Catalunya	2+1 Pròrroga
Fundació Gran Teatre del Liceu	3+2 Pròrroga
Fundació Privada Catalana per a l'Arbitratge Tècnic	1
Generalitat de Catalunya / Arxiu Nacional de Catalunya	2
Gestió d'Infraestructures, SA	1+pròrroga
Iniciatives De La Telecomunicació i Telemática Aplicada, Sal	1
Museu Nacional d'Art de Catalunya	3+1 Pròrroga
Parlament de Catalunya	2+1 Pròrroga
Universitat Politècnica de Catalunya	1
Universitat Pompeu Fabra	1 Pròrroga
Universitat Pompeu Fabra	2

4. Projectes

L'Escola ha d'esdevenir també un centre de recerca per tal de contribuir a l'impuls i millora del coneixement en el camp de l'arxivística i en el marc d'una docència fonamentada en la qualitat i l'excel·lència. En aquest sentit cal fer esment de dues iniciatives ja endegades que visualitzen perfectament el nostre model de futur. En primer lloc el projecte d'investigació sobre la problemàtica dels fongs i altres microorganismes en el patrimoni documental que té la finalitat d'analitzar el problema des de diversos àmbits i formular un seguit de recomanacions i propostes d'actuació preventiva, així com una metodologia i un pla d'actuació. Es duu a terme en col·laboració amb el Departament de Sanitat i Anatomia Animal de la UAB, la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat, l'Arxiu Municipal de Barcelona, l'Institut Químic de Sarrià (Universitat Ramon Llull) i les empreses Gestior Químics i Estudi B2.

Segonament, esperonar la publicació de treballs innovadors en la línia de l'estudi de Josep Matas sobre *“Les recomanacions del Consell d'Europa sobre comunicació dels arxius i accés als documents públics R(2000) 13 i Rec (2002) 2”*, difós en col·laboració amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Finalment, l'Escola col·laborà amb el *Centre de Recherche sur le droit du patrimoine culturel et naturel* en l'organització del “Séminaire européen de droit comparé du patrimoine culturel. Sources et niveaux de compétences” que es va celebrar a la seu de la FUAB els dies 7 i 8 de novembre del 2003 i que comptà amb la participació del professor de l'ESAGED Josep Matas.

5. Promoció

L'Escola ha endegat un pla de comunicació en el marc de la FUAB per tal de donar a conèixer a les empreses, administracions i a la societat en general de l'existència d'uns estudis específics d'arxivística. A nivell català l'Escola ha estat present al Saló de l'Ensenyament i a les Jornades

de Portes Obertes de la UAB del 2004 i ha estat amatent a presentar els seus estudis en diverses facultats i departaments universitaris. A més, ha tramès l'opuscle de difusió a les associacions professionals, col·legis professionals, als municipis catalans de més de 10.000 habitants, ha inserit anuncis a la premsa (La Vanguardia, El Periódico, El Pais i l'Avui), ha dut a terme visites a empreses i institucions i mitjançant la utilització periòdica de les llistes de distribució telemàtiques més reconegudes del sector de la informació ha donat a conèixer els seus estudis i activitats.

A més, l'Escola ha impulsat el seu reconeixement internacional, tant en la seva participació activa en la trobada d'Escoles de Formació al Congreso de Archivología del Mercosur (Córdoba, Argentina, 2003), com mitjançant la seva integració al Consell Internacional d'Arxius en entrar a formar part com a membre de ple dret de la Secció d'Educació Arxivística (ICA/SAE) i al seu directori internacional d'institucions arxivístiques. Finalment, un representant de l'Escola participa periòdicament en els grups de treball endegats des de la Coordinadora d'Associacions Professionals d'Arxivers de l'estat espanyol per tal d'adaptar els estudis d'arxivística a les directrius de Bolonya.

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents

Vinculada a la **UAB**

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents

Edifici Blanc - Campus de la UAB

08193 Bellaterra - Cerdanyola del Vallès (Barcelona)

Tel. 93 581 73 99 - Fax 93 581 74 95

esaged@uab.es

www.escolaarxivistica.com